

บทที่ 5

สรุปอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่องรูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย
อำเภอให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ ครั้งนี้ดำเนินการวิจัยโดยใช้วิธีการวิจัยในเชิงปริมาณและ
การวิจัยเชิงคุณภาพ โดยมีรายละเอียดการดำเนินการวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
2. เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน ปัจจัยการปฏิบัติด้านการบริหาร ปัจจัยการปฏิบัติของครูและทีมงาน ปัจจัยการพัฒนาครูและทีมงาน ปัจจัยเป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับการปฏิบัติงาน ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ปัจจัยบรรยากาศและวัฒนธรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ปัจจัยการจูงใจ มีผลต่อองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

ขอบเขตในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยกำหนดขอบเขตการวิจัยไว้ดังนี้

1. ขั้นตอนการวิจัย การวิจัยครั้งนี้แบ่งการวิจัยเป็น 2 ระยะ คือ
ระยะที่ 1 เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ
1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยระยะที่ 1

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัย คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ทั่วประเทศเรียก โดยย่อว่า กศน.อำเภอจำนวน 877 แห่ง

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษา คือ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอ จำนวน 275 แห่ง โดยใช้วิธีการกำหนดขนาดตัวอย่างตามสูตรของ ทาโร่ ยามานะ (Taro Yamane) (รังสรรค์ สิงหเลิศ. 2551 : 70)

2. ตัวแปรที่ใช้ศึกษาในการวิจัย ได้แก่

2.1 ตัวแปรอิสระ ประกอบด้วยตัวแปร 7 ตัวแปร ได้แก่

2.1.1 โครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

2.1.2 เทคโนโลยีและระบบงาน

2.1.3 การปฏิบัติด้านการบริหาร

2.1.4 การปฏิบัติของครูและทีมงาน

2.1.5 การพัฒนาครูและทีมงาน

2.1.6 เป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับการปฏิบัติงาน

2.1.7 ภาวะผู้นำทางวิชาการ

2.2 ตัวแปรคั่นกลางหรือตัวแปรเชิงเหตุและผล คือ 1. บรรยากาศและวัฒนธรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ 2. การจูงใจ

2.3 ตัวแปรตาม คือ ความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถาม

(Questionnaire) ที่สร้างขึ้นตามแนวของวัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อรวบรวมข้อมูลต่าง ๆ ซึ่งแบบสอบถามได้แบ่งเป็น 10 ด้าน คือ องค์การแห่งการเรียนรู้ ปัจจัยโครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ปัจจัย เทคโนโลยีและระบบงาน ปัจจัย การปฏิบัติด้านการบริหาร ปัจจัยการปฏิบัติของครูและทีมงาน ปัจจัยการพัฒนาครูและทีมงาน ปัจจัยเป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับการปฏิบัติงาน ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ

4. การวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์เชิงพรรณนาเพื่ออธิบายข้อมูลทั่วไป สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ร้อยละ ความถี่ และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน สถิติวิเคราะห์ ทดสอบสมมุติฐานในการวิจัยใช้การวิเคราะห์สมการเชิงโครงสร้างโดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยต่าง ๆ

ที่เกี่ยวข้องกับความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (Level of Significant. 05)

ระยะที่ 2 เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อสร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

1. กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ บุคคลผู้มีส่วนได้ส่วนเสียและผู้เกี่ยวข้องในการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ คือ ผู้บริหารระดับสูงของหน่วยงาน ผู้ปกครองชุมชน นักวิชาการ ชาวบ้าน คณะกรรมการศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ นักศึกษา บุคลากรทางการศึกษา จำนวน 16 คน ใช้การเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling)

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ การนำผลการวิจัยในระยะที่ 1 มาสร้างรูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ มาใช้เป็นร่างในการพิจารณา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยการประชุมเชิงปฏิบัติการ (Workshops) ใช้การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Groups) และการระดมสมอง (Brain Storming) เพื่อวิพากษ์เสนอแนะรูปแบบการพัฒนาของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้

สรุปผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ โดยเรียงลำดับการวิเคราะห์ค่าสัมประสิทธิ์อิทธิพลจากมากไปหาน้อย คือปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน (.907) ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ (.716) ปัจจัยโครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย (.648) ปัจจัยการปฏิบัติด้านการบริหาร (.560) ตามลำดับ

2. รูปแบบการพัฒนาศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ให้เป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ ได้แก่

2.1 การพัฒนาเทคโนโลยีและระบบงาน ประกอบด้วย การจัดทำแผนปฏิบัติการ การเปิดโอกาสมีส่วนร่วม การสื่อสารและประชาสัมพันธ์ การตรวจสอบงบประมาณและการจัดทำเอกสาร

2.2 การพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการ ประกอบด้วย การเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจ ในทฤษฎีและปรัชญาในหลักสูตรกลุ่มต่าง ๆ การตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตร การเป็นตัวแบบเชิงวิชาการ การจัดการให้เป็นไปตามแผนการสอนและการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

2.3 การพัฒนาโครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ประกอบด้วย การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน การธำรงรักษาและพัฒนาบุคลากร การจัดระบบ มอบหมายงานและความรับผิดชอบ การจัดระบบการติดต่อประสานงานการปรับปรุงแก้ไข กฎ ระเบียบ และแนวปฏิบัติ

2.4 การพัฒนาการปฏิบัติด้านการบริหาร ประกอบด้วย การพัฒนาบุคลากร การมอบหมายความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาและการพัฒนา การจัดระบบการใช้ การจัดและ พัฒนาระบบฐานข้อมูล การใช้ประโยชน์ที่มุ่งไปสู่การพัฒนาคุณภาพนักเรียน

อภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ

ผู้วิจัยตั้งสมมติฐานการวิจัยไว้ว่า ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ มี 9 ปัจจัย คือ ปัจจัย โครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน ปัจจัยการปฏิบัติด้านการบริหาร ปัจจัยการปฏิบัติของครูและทีมงาน ปัจจัยการพัฒนาครูและทีมงาน ปัจจัยเป้าหมายและข้อมูลย้อนกลับการปฏิบัติงาน ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ปัจจัยบรรยากาศและวัฒนธรรมของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ปัจจัยการจูงใจ

ผลของการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ พบว่า ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ปัจจัยโครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และปัจจัยการปฏิบัติด้านการบริหาร ซึ่งปัจจัยดังกล่าวมีผลกระทบต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ตามการทดสอบสมมติฐานด้วยการวิเคราะห์ สมการเชิงโครงสร้าง โดยใช้โปรแกรมลิสเรล (LISREL) และสหสัมพันธ์เพียร์สัน (Pearson's Correlation) ผู้วิจัยจึงได้นำ 4 ปัจจัยมาอภิปรายได้ ดังนี้

1.1 ปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน มีผลต่อความสำเร็จต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไคเซอร์ (Kaiser, D.P., 2000 : 2193 – 2196) ได้กล่าวว่า ระบบองค์การ (Organizational Systems) หมายถึง การที่องค์การมีระบบข้อมูล ข่าวสาร ระบบสารสนเทศ ระบบพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ มีมาตรการด้านนโยบาย และการมีกลไกที่อำนวยความสะดวกต่อการปฏิบัติงาน รวมทั้งการส่งเสริมการเรียนรู้ของสมาชิก และ เบนเน็ตต์ และ โอไบรน์ (Bennett & O' Brien, 1994 : 41 – 49) ได้กล่าวว่า การไหลของข้อมูลทางสารสนเทศ (Information Flow) การเรียนรู้ขององค์กรต่าง ๆ จะอาศัยเทคโนโลยีที่ทันสมัยเพื่อให้ทันกับยุคข้อมูลสารสนเทศและการเผยแพร่ ระบบคอมพิวเตอร์จะช่วยสนับสนุนการติดต่อสื่อสารระหว่างพนักงานต่าง ๆ ให้ง่ายขึ้นเพื่อให้แน่ใจว่าพนักงานได้รับข้อมูลทางคอมพิวเตอร์ตรงกับงานของตนเอง และกระบวนการทำงาน (Work Process) องค์กรจะกระตุ้นการเรียนรู้ได้โดยผ่านวิสัยทัศน์ ระบบสารสนเทศแต่จะรวมกับการใช้กระบวนการทำงานที่จะกระตุ้นให้เกิดการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง เช่น มีการสอบหรือฝึกเทคนิคในการแก้ปัญหาอย่างเป็นระบบ มีการส่งเสริมการเรียนรู้จากสิ่งต่าง ๆ เพื่อให้เข้าใจตนเอง เพื่อให้สามารถกำหนดทิศทาง หรือปรับสภาพกระบวนการต่าง ๆ ให้อยู่ในแนวหน้าให้เท่ากันหรือดีกว่าคนที่เก่งที่สุดในปัจจุบัน (Benchmarking)

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัจจัยด้านเทคโนโลยีและระบบงาน เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้จะมีคุณลักษณะตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนา ดังนี้

1. การจัดทำแผนปฏิบัติการจัดหา การใช้ การพัฒนาบุคลากร การแสวงหาการจัดระบบการใช้ และการพัฒนาระบบฐานข้อมูลที่ดี
2. การเปิดโอกาสให้มีส่วนร่วมความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาและการพัฒนา
3. การสื่อสารและประชาสัมพันธ์
4. การตรวจสอบงบประมาณและการจัดทำเอกสาร

1.2 ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ มีผลต่อความสำเร็จต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ อารณีย์ ภู่วิทยพันธ์ (2547 : 28 – 30) ได้ระบุว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ คือ พฤติกรรมแสดงออกของคนที่สะท้อนให้เห็นถึงความรู้ (Knowledge) ทักษะ (Skills) และ คุณลักษณะเฉพาะของบุคคล (Personal Attributes) ในพฤติกรรมที่แตกต่างกัน และ สมิทธิ์ และ

แอนดรูส์ (Smith & Andrews. 1989 : 367) ได้สังเคราะห์ข้อมูลของการบริหารหลักสูตรและการสอนเชื่อมโยงถึงภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ พบว่าผู้นำทางวิชาการนั้นจะให้น้ำหนักความสำคัญในเรื่องหลักสูตร และผลลัพธ์ที่ได้จากการสอนและการดำเนินการที่มุ่งสู่เป้าหมายของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ บทบาทของผู้บริหารทางวิชาการของผู้บริหารเกี่ยวข้องกับกำเนินนโยบายทางการศึกษา โดยการสนับสนุนกิจกรรมการพัฒนาครู การจัดหาทรัพยากรที่จำเป็น และสำคัญ การส่งเสริมขวัญและกำลังใจครูให้ใช้ยุทธวิธีการสอนใหม่ ๆ และการใช้ทรัพยากรหลักสูตรที่ได้ถูกคัดเลือกจากท้องถิ่น

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ เป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ นอกจากนี้คุณลักษณะตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนาดังนี้

1. การเป็นผู้มีความรู้ความเข้าใจในทฤษฎีและปรัชญาในหลักสูตรกลุ่มต่าง ๆ
2. การตระหนักถึงความสำคัญของหลักสูตร
3. การเป็นตัวแทนเชิงวิชาการ
4. การจัดการให้เป็นไปตามแผนการสอนและการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.3 ปัจจัยโครงสร้างของศูนย์ฯ มีผลต่อความสำเร็จต่อความเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ไคเซอร์ (Kaiser. 2000 : 2193 – 2196) ได้กล่าวว่า โครงสร้างองค์การ (Organizational Structure) หมายถึง ลักษณะโครงสร้างของการจัดหน้าที่ และบุคคลเข้าผู้ระดับของความรับผิดชอบ การตัดสินใจ อำนาจหน้าที่ และการปฏิสัมพันธ์กัน ใน 2 ลักษณะ คือ 1) การจัดโครงสร้างแบบผสมผสาน หมายถึง การบูรณาการเป้าหมาย หน้าที่บทบาท ความพยายามในการทำงาน การแก้ปัญหา และการตัดสินใจเพื่อเพิ่มประสิทธิผลขององค์กรและ 2) โครงสร้างที่เอื้ออำนวยความสะดวก หมายถึง โครงสร้างที่เปิดโอกาสให้สมาชิกมีปฏิสัมพันธ์กัน ทั้งภายในและภายนอกองค์กรและ สมคิด สร้อยน้ำ (2547 : 158) กล่าวว่า โครงสร้างของโรงเรียนปรับเปลี่ยนไปจากเดิมมีโครงสร้างการบริหารที่ลดขั้นตอน สะดวกคล่องตัว การมอบหมายงานและความรับผิดชอบอย่างเป็นระบบ มีการประสานงานทั้งแนวตั้งและแนวนอน ปรับระเบียบและแนวปฏิบัติ ลดความซ้ำซ้อน ส่งเสริมการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติงาน จัดงานให้ตรงความสามารถของบุคลากรรวมทั้งการธำรงรักษาบุคลากรให้มีศักยภาพในการปฏิบัติงานจาก

การศึกษาผู้วิจัยพบว่า จากการเปลี่ยนผู้บริหารบ่อย การมอบหมายงานและการจัดระบบการติดต่อประสานงานยังไม่ครอบคลุม ทำให้เป็นปัญหาสำหรับปัจจัยด้าน โครงสร้างของศูนย์ฯ

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัจจัยโครงสร้างของศูนย์ฯเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้นอกจากจะมีคุณลักษณะตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนาดังนี้

1. การลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน
2. การธำรงรักษาและพัฒนาบุคลากร
3. การจัดระบบมอบหมายงานและความรับผิดชอบ
4. การจัดระบบการติดต่อประสานงานการปรับปรุงแก้ไขกฎ ระเบียบ และ

แนวปฏิบัติ

1.4 ปัจจัยการปฏิบัติด้านการบริหาร มีผลต่อความสำเร็จต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษาอนุกระบวนและการศึกษาตามอรรถศาสตร์อำเภอ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ เบนเน็ตต์ และ โอไบรน์ (Bennett & O' Brien. 1994 : 41 – 49) ได้กล่าวว่า การปฏิบัติเชิงบริหาร (Executive Practices) สมาชิกองค์การอาจตั้งเป็นคำถามได้ว่า ผู้บริหารให้นโยบายอะไรและปฏิบัติอะไรบ้าง เพื่อเป็นการสนับสนุนวิสัยทัศน์ของการเรียนรู้ขององค์การ ผู้บริหารควรจะทำอย่างไรในการชี้แจงให้บุคลากรในองค์การ ได้เห็นความชัดเจนถึงการเรียนรู้อย่างต่อเนื่องและความก้าวหน้าขององค์การ ผู้บริหารทำอะไรบ้างเพื่อปลูกเรื้อหรือกระตุ้นในบางส่วนขององค์การที่ยังไม่มีการเปลี่ยนแปลง ให้ขับเคลื่อนตามผู้บริหารเพื่อมุ่งสู่วิสัยทัศน์ที่วางไว้ และ สมคิด สร้อยน้ำ (2547 : 154) กล่าวว่า หลักการบริหารจะเน้นการปฏิบัติตามวิสัยทัศน์และเปลี่ยนแปลงตามการชี้นำ มีพฤติกรรมกรรมการบริหารที่คงเส้นคงวา ชอบให้ค่อยเป็นค่อยไปอย่างมีเสถียรภาพ เน้นวิสัยทัศน์ ระยะสั้น หลีกเลี่ยงคำสั่ง ธำรงรักษาและเลียนแบบ ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำปัจจัยการปฏิบัติด้านการบริหาร มาศึกษาเป็นปัจจัยที่เป็นสาเหตุหรือส่งผลกระทบต่อองค์การแห่งการเรียนรู้ พบว่า ด้านการบริหาร บางครั้งการบริหารการสร้างขวัญและกำลังใจให้กับบุคลากรยังไม่เพียงพอทำให้มีผลกระทบต่อผลการปฏิบัติงาน เกิดความแบ่งแยกกลุ่มของการปฏิบัติงาน แต่องค์การก็ได้พยายามดูแลสร้างความปรองดอง เคารพระดับความอาวุโส

ผู้วิจัยจึงเห็นว่าปัจจัยการปฏิบัติด้านการบริหารเป็นปัจจัยที่มีผลต่อความสำเร็จต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้นอกจากจะมีคุณลักษณะตามที่กล่าวมาข้างต้นแล้ว จะต้องมียุทธศาสตร์ที่สำคัญจะต้องมีการพัฒนาดังนี้

1. การพัฒนานวัตกรรม
2. การมอบหมายความรับผิดชอบในการบำรุงรักษาและการพัฒนา
3. การจัดระบบการใช้ การจัดและพัฒนาระบบฐานข้อมูล
4. การใช้ประโยชน์ที่มุ่งไปสู่การพัฒนาคุณภาพนักเรียน

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

- 1.1 ควรมุ่งเน้นการพัฒนาปัจจัยทางการบริหาร 4 ปัจจัย ที่สามารถพยากรณ์องค์การแห่งการเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ด้านปัจจัยเทคโนโลยีและระบบงาน ด้านภาวะผู้นำทางวิชาการ ด้านโครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย และด้านการปฏิบัติด้านการบริหาร
- 1.2 ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลทางตรง ปัจจัยโครงสร้างของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอ ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ
- 1.3 ควรให้ความสำคัญกับการพัฒนาปัจจัยที่มีอิทธิพลรวม คือ ปัจจัยภาวะผู้นำทางวิชาการ ควรพัฒนาปัจจัยนี้ให้มีลักษณะการใช้ภาวะผู้นำแห่งการเปลี่ยนแปลงแทนที่หลักการบริหาร

2. ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 การดำเนินการวิจัยในครั้งนี้ได้จัดเก็บข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างและวิธีการคัดเลือกกลุ่มตัวอย่างที่ได้อธิบายไว้ในขั้นตอนการวิจัย แต่เนื่องจากการดำเนินการรูปแบบที่ต้องการเป็นเพียงภายในจังหวัดอุดรธานีเท่านั้น หากผู้ที่มีความสนใจจะนำวิธีการขั้นตอนการวิจัยไปใช้อาจจะต้องปรับให้เหมาะสมกับบริบทของแต่ละแห่งได้ตามความเหมาะสม
- 2.2 การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาปัจจัยต่าง ๆ ที่ได้นำเสนอไว้ทั้งหมด 9 ปัจจัยเท่านั้น หากปรับให้เหมาะสมกับบริบทแต่ละแห่งแล้วอาจจะสามารถศึกษาปัจจัยอื่น ๆ เพิ่มเติมได้
- 2.3 ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษารูปแบบความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของหน่วยงานอื่น ๆ ที่ไม่ใช่สถาบันการศึกษา และอาจปรับเปลี่ยนตัวแปรปัจจัยทางการบริหารให้เหมาะสมกับบริบทของหน่วยงานนั้น ๆ

2.4 ควรทำการวิจัยถึงสภาพปัญหาหรืออุปสรรคในการพัฒนาสถาบันการศึกษา
ระดับต่าง ๆ ให้เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการพัฒนาให้
สถาบันการศึกษาเป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ

มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
RAJABHAT MAHASARAKHAM UNIVERSITY